

ved vore Jærnbanestationer er foregaaet en Masse Udstykninger paa to, tre Skæpper Land, paa hvilke er opført smaa Hjem for Haandværkere, Forretningsfolk og lignende, saa bliver der ogsaa her et meget stort Antal Huse, som egentlig ikke kunne henregnes til det, man i Almindelighed forstaar ved Huslodder paa Landet. Dertil kommer saa endelig, at fordi en Husmandslod nedlægges, gaar den som Regel ikke ud af Tallet, idet der gerne bliver et lille Stykke Jord paa et Par Skæpper Land tilbage til Huset, og saa tælles det alligevel med i Tallet, selv om Huslodden forsvinder. Jeg tror derfor, at det, at Husloddernes Antal er steget saa betydeligt, slet ikke kan anføres som nogen Grund for, at vi have Huslodder nok her i Landet. Nej, jeg tror derimod, at der kan anføres et Tal, som beviser, at vi slet ikke have Huslodder nok, og det er, at der i 1885 her i Landet fandtes 35,329 jordløse Huse og 36,637 Huse med under 1 Fjerdingkar Hartkorn. Disse sidste kunne jo ogsaa nærmest betragtes som jordløse Huse, da Jordtilliggendet dertil er saa grumme lille. Dette Tal tror jeg nærmest maa kunne fremføres som et Bevis for, at der virkelig her i Landet er Trang til flere Huslodder. Nu mente ganske vist den højtærede Minister, at det at lægge Baand paa de nu bestaaende Huslodder vil være stridende mod Grundloven. Jeg forstaar ikke den ærede Ministers Standpunkt, hvad denne Sag angaar. Naar Lovgivningsmagten vedtager en Bestemmelse som den her foreslaaede om, at Huse ikke maa nedlægges og sammenlægges med anden Jord, ser jeg ikke, at en saadan Bestemmelse er mere stridende mod Grundloven, end hvis vi f. Eks. vedtage en Bestemmelse om, at Gaarde ikke maa sammenlægges, og i den Henseende have vi jo Regler — jeg skal senere komme til at omtale dem — om, at Gaarde ikke maa forsvinde (Indenrigsministeren: Det var fra før Grundloven!). Ja, jeg skulde senere være kommen til at omtale det, men jeg kan jo for Resten straks gøre det, og jeg vil da sige her, at vi samtidig med Betænkningen fra Landbokommisjonen har faaet et Bilag, som handler om Udstykning og Sammenlægning af Landejendomme, og deri findes nogle Angivelser, som, hvis de blot vare rigtige, virkelig vare gode nok. Men desværre, der gives her Dplysninger, som vi slet ikke tør stole staa, og som slet ikke stemme med de virkelige Forhold. Det hedder sig i dette Bilag 2, Side 13: „Nedlægning af Bøndergaarde bevilges kun ganske undtagelsesvis og i Reglen kun, naar Sogneraadet intet finder derimod at

erindre, samt naar ganske særlige Omstændigheder tale derfor.“ Men det stemmer slet ikke med de virkelige Forhold. Jeg kender i alt Fald ingen Tilfælde, hvor det er blevet nægtet at nedlægge en Bøndergaard, men derimod kender jeg mange Tilfælde, hvor det er blevet tilladt. Jeg kender f. Eks. Tilfælde, hvor det er blevet tilladt at tage en Gaard fra et Sogn og lægge den til en større Gaard i et andet Sogn, ligesom jeg kender Tilfælde, hvor det er blevet tilladt at tage en Gaard fra en Kommune og lægge den til en større Gaard i en anden Kommune. Det forekommer mig, at der her dog ikke kan have været særlige Omstændigheder, der have talt for det. Nu vil man maasse sige: Ja, men saa har Sogneraadet selvfølgelig anbefalet et Andragende om en saadan Sammenlægning. Men det er netop det, Sogneraadet ikke har gjort. Sogneraadet har selvfølgelig gjort sin Pligt, over for dette Spørgsmaal, og denne Pligt er ganske simpelt den at protestere paa det allerkraftigste imod, at den Slags Sammenlægning finder Sted. Derfor ere de Dplysninger, vi faa i dette Bilag, hvad denne Sag angaar, ikke stemmende med de virkelige Forhold, saaledes som de ere, ude omkring i Landet.

Jeg skal nu gøre et Par Bemærkninger angaaende en enkelt Bestemmelse i dette Forslag, som jeg finder meget uheldig. Det hedder i § 1: „Fremtidig maa intet nu bestaaende særskilt matrikuleret Husmandsbrug enten ved Salg, Jæfte, Leje eller Forpagtning eller paa anden Maade henlægges til eller dyrkes sammen med andet Jordbrug, hvis Storrelse udgør 1 Td. Hartkorn eller mere“. Det vil altsaa sige, at hvis en Mand har 1 Td. Hartkorn, saa maa han ikke indlægge Huslodder under sin Bedrift, men hvis han kun har 7 Stp. og 3 Fdk. Hartkorn, saa maa han gerne gøre det. Dette forekommer mig at være meget urigtigt. Hvis det er forkert — hvad jeg er fuldtændig enig med Forslagsstillerne i —, at en Mand med 1 Td. Hartkorn henlægger en Huslod under sin Bedrift, saa er det ogsaa forkert, at en Mand med 7 Stp. og 3 Fdk. gør det. Efter denne Bestemmelse vil det jo ogsaa kunne ske, at hvis f. Eks. 4 Husmænd med hver et Par Skæpper Hartkorn bo ved Siden af hinanden, saa kan den ene af disse Husmænd, hvis han da har Evne dertil, godt løbe de 3 andre Jordlodder og lægge ind under sin, og saa have vi i Stedet for 4 gode Husmandshjem et større Husmandsbrug og 3 jordløse Huse. Det forekommer mig, at det er et saa uheldigt Bytte, der her finder Sted, at jeg maa anføre denne Bestemmelse